	Силабус **навчальної дисципліни** **«МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ»**
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Фахова передвища освіта
Статус дисципліни	Нормативна
Група	II - IV МСв 11
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра внутрішньої медицини та управління охороною здоров'я
Викладач курсу	Канд.держ. управління (доктор філософії) **Безкоровайна Уляна Юріївна**
Контактна інформація викладача	e-mail: u.bezkorovayna@lma.edu.au
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=23#section-1
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – **15 кредитів** Загальна кількість годин – **450 год.** Модулів – **8** Рік підготовки – **2-3-4-й** Семестр – **4-5-6-7-й** Лекції – **49 год.**

	Практичні заняття – **<u>132</u> год.** Самостійна робота – **<u>269</u> год.**
Коротка анотація курсу	Дисципліна **«Медсестринство у внутрішній медицині»** є нормативною дисципліною з спеціальності 223 Медсестринство, освітньо-професійної програми Сестринська справа. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати необхідні знання для вивчення етіологічних факторів, етапів медсестринського процесу при захворюваннях внутрішніх органів,вдосконалення умінь та навичок виконання медсестринських маніпуляцій з лікувальною та діагностичною метою, надання кваліфікованої долікарської допомоги, оволодіння майстерністю спілкування сестри медичної з пацієнтами та їх оточенням, навчання пацієнта та (або) членів його сім'ї необхідним навичкам догляду в домашніх умовах, формування професійного мислення при виявленні та вирішенні проблем пацієнта, догляді. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння етапів медсестриського процесу при найпоширеніших захворюваннях внутрішніх органів, дотримання протоколів медичної сестри з догляду за пацієнтом, навчання пацієнта та його оточення, виконання основних медичних процедур та маніпуляцій, надання долікарської допомоги, профілактика захворювань.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни **«Медсестринство у внутрішній медицині»** є формування знань, практичних умінь та навичок при здійсненні догляду за пацієнтами згідно з медсестринським процесом, вирішувати проблеми та потреб пацієнта в межах компетенції сестри медичної. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні ***знати:*** ✓ визначення захворювань, етіологію; ✓ основні прояви (симптоми) захворювань внутрішніх органів; ✓ потенційні проблеми (ускладнення) при захворюваннях; ✓ методи обстеження пацієнта; ✓ принципи лікування та профілактичні заходи при захворюваннях внутрішніх органів; ✓ етапи проведення медсестринського процесу; ✓ значення додаткових (лабораторних, інструментальних) методів обстеження; ✓ дієтичні столи, основи раціонального харчування; ✓ методи пропаганди здорового способу життя; ✓ види та ведення медичної документації; ✓ основи медсестринської етики та деонтології; ✓ правила техніки безпеки під час роботи; ✓ роль і завдання сестри медичної в лікувально – діагностичному процесі; ✓ посадові обов'язки сестри медичної, чинні накази та інструктивні листи МОЗ України, обласного Департаменту охорони здоров'я; ***вміти:*** ✓ здійснювати етапи медсестринського процесу під час догляду за пацієнтами; ✓ виконувати всі види ін'єкцій (внутрішньом'язеві, внутрішньовенні, підшкірні, внутрішньошкірні); ✓ проводити підготовку та забір біологічного матеріалу для лабораторних обстежень; ✓ проводити підготовку пацієнта до інструментальних методів обстеження; ✓ виконувати заходи, спрямовані на підтримання інфекційної безпеки, санітарно-протиепідемічного та лікувально-охоронного режимів закладів

	охорони здоров'я (ЗОЗ); ✓ надати долікарську допомогу при невідкладних станах: • гіпертермії; • гіпотермії; • нападі бронхіальної астми; • легеневій кровотечі; • непритомності; • колапсі; • нападі стенокардії; • інфаркті міокарду; • кардіогенному шоку; • гострій лівошлуночковій недостатності; • гіпертензивному кризі; • блюванні; • шлунково-кишковій кровотечі; • печінковій кольці; • нирковій кольці; • діабетичній комі; • гіпоглікемічній комі; • анафілактичномушоці; • гострих алергічних станах; ✓ комунікувати з пацієнтами та їх оточенням; ✓ дотримуватись принципів медичної етики та деонтології; ✓ вести облік використання отруйних та сильнодіючих засобів, наркотиків; ✓ вести медичну документацію; ✓ дотримуватись правил техніки безпеки під час виконання медичних маніпуляцій, обстеженні пацієнта, з апаратами електроприладів тощо.
Програмні результати навчання	Згідно з вимогами ОПП дисципліна забезпечує набуття студентами ***компетентностей:*** 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі медсестринства, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; 2. Здатність вчитися та бути сучасно навченим, застосовувати знання у практичних ситуаціях, використання інформаційних і комунікаційних технологій; 3. Володіти іноземною мовою та сучасними програмними забезпеченням; 4. Діяти на основі етичних та деонтологічних міркувань (мотивів), забезпечення конкурентоспроможності випускника на ринку праці; 5. Ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь) та медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та забору матеріалу для лабораторних досліджень; 6. Ставити медсестринський діагноз; 7. Проводити профілактику захворювань; 8. При непередбачених ситуаціях вміти – швидко орієнтуватись, мислити та приймати рішення в межах своєї компетентності.
Політика курсу	**Дотримання принципів академічної доброчесності.** Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових

	контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем. **Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології.** Під час занять фахової передвищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами. **Відвідування занять.** Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. **Політика дедлайну.** Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт. **Порядок відпрацювання пропущених занять.** Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також у любий зручний час для викладача. Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.
Структура курсу **Теми лекцій**	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	III СЕМЕСТР	
1	Історія розвитку внутрішньої медицини. Суб'єктивний та об'єктивні методи обстеження пацієнта сестрою медичною	2
2	Лабораторні та інструментальні методи обстеження пацієнта	2
3	Хронічні обструктивні захворювання легенів. Бронхіальна астма	2
4	Пневмонії	2
5	Туберкульоз легенів. Плеврити. Пневмоконіози	2
6	Артеріальні гіпертензії. Атеросклероз	2
7	ІХС. Стенокардія. Інфаркт міокарда	2
8	Набуті вади серця	2
9	Гостра та хронічна серцево-судинна недостатність	2
10	Гостра ревматична лихоманка	2
11	Дифузні захворювання сполучної тканини і суглобів	2
12	Гострі алергози	1
	Разом за III СЕМЕСТР:	**23**
	IV СЕМЕСТР	
13	Гастрити гострі та хронічні	2
14	Виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки	2
15	Хронічний гепатит	2
16	Цироз печінки	2

17	Захворювання жовчного міхура	2
	Разом за IV СЕМЕСТР:	**10**
	V СЕМЕСТР	
18	Анемії	2
19	Лейкемії	2
20	Геморагічні захворювання	2
21	Гломерулонефрит	2
22	Пієлонефрит. Нирковокам'яна хвороба	2
23	Хронічна ниркова недостатність	2
	Разом за V СЕМЕСТР:	**12**
	VI СЕМЕСТР	
24	Хвороби щитоподібної залози	2
25	Цукровий діабет. Ожиріння	2
	Разом за VI СЕМЕСТР:	**4**
	Разом:	**49**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	III СЕМЕСТР	
1	Суб'єктивний та об'єктивні методи обстеження пацієнта сестрою медичною	4
2	Лабораторні та інструментальні методи обстеження пацієнта	4
3	Медсестринський процес при хронічних обструктивних захворюваннях легенів, бронхіальній астмі пневмонії	4
4	Медсестринський процес при туберкульозі легенів, плевритах, пневмоконіозах	4
5	***Модульний контроль 1. Методи обстеження пацієнта в клініці внутрішніх хвороб. Медсестринський процес при патології органів дихання, професійних захворюваннях та отруєннях***	4
6	Медсестринський процес при артеріальній гіпертензії, атеросклерозі стенокардії, інфаркті міокарда	4
7	Медсестринський процес при набутих вадах серця, гострій та хронічній серцево-судинній недостатності	4
8	***Модульний контроль 2. Медсестринський процес при патології серцево-судинної системи***	4
	Разом за III СЕМЕСТР:	**32**
	IV СЕМЕСТР	
9	Медсестринський процес при гострій ревматичній лихоманці, ревматоїдному артриті, остеоартрозі	4
10	Медсестринський процес при гострих алергозах	4
11	***Модульний контроль 3. Медсестринський процес при патології сполучної тканини, алергічних захворюваннях***	4
12	Медсестринський процес при гастритах та виразковій хворобі	4
13	Медсестринський процес при хронічних гепатитах і	4

	цирозах захворюваннях жовчного міхура, жовчовивідних шляхів	
14	***Модульний контроль 4. Медсестринський процес при патології травної системи***	4
	Разом за IV СЕМЕСТР:	**24**
	V СЕМЕСТР	
15	Медсестринський процес при анеміях та геморагічних захворюваннях	4
16	Медсестринський процес при гострій та хронічній лейкеміях	4
17	***Модульний контроль 5. Медсестринський процес при патології системи крові***	4
18	Медсестринський процес при гломерулонефритах та хронічній хворобі нирок	4
19	Медсестринський процес при пієлонефритах та нирковокам'яній хворобі	4
20	***Модульний контроль 6. Медсестринський процес при патології сечової системи***	4
	Разом за V СЕМЕСТР:	**24**
	VI СЕМЕСТР	
21	Медсестринський процес при дифузному токсичному зобі	4
22	Медсестринський процес при гіпотиреозі та ендемічному зобі	4
23	Медсестринський процес при цукровому діабеті	4
24	Медсестринський процес при ожирінні	4
25	***Модульний контроль 7. Медсестринський процес при патології ендокринної системи, обміну речовин***	4
26	Підсумкова практика в амбулаторії сімейної медицини	4
27	Підсумкова практика в діагностичних відділеннях та в кабінеті функціональної діагностики	4
28	Підсумкова практика в приймальному відділенні терапевтичного стаціонару	4
29	Підсумкова практика в пульмонологічному та фтизіопульмонологічному відділеннях	4
30	Підсумкова практика в інфарктному відділенні	4
31	Підсумкова практика в кардіологічному відділенні	4
32	Підсумкова практика в алергологічному відділенні	4
33	***Модульний контроль 8. Підсумкова практика студентів***	4
	Разом за VI СЕМЕСТР:	**52**

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	III СЕМЕСТР	
1	Деонтологічні особливості спілкування з пацієнтами терапевтичного профілю в залежності від захворювання та віку. Ятрогенія. *(Тези)*	2

2	Елементи ефективного спілкування *(Тези)*	2
3	Значення медсестринського процесу в догляді за пацієнтами. *(Тези)*	2
4	Експрес тести в клініці внутрішніх хвороб. *(Мультимедійна презентація)*	2
5	Магнітно-резонансна томографія. *(Мультимедійна презентація)*	2
6	Інфекційні деструкції легенів: абсцес, гангрена легенів. *(Скласти порівняльну таблицю)*	2
7	Принципи співжиття при інфекційному захворюванні. *(Скласти пам'ятку)*	2
8	Дихальна гімнастика. *(Скласти таблицю)*	2
9	Позиційний дренаж. *(Скласти таблицю)*	2
10	Рак легенів. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
11	Променева хвороба. Медсестринський процес. Профілактика. *(Графалогічна структура теми)*	2
12	Вібраційна хвороба. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	2
13	Професійна інтоксикація: свинцем, хлорорганічними, фосфорорганічними, ртутьорганічними, миш'яковмісними сполуками. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
14	**Підготовка до модульного контролю 1**	4
15	Нейроциркулярна дистонія. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
16	Гіперліпідемії. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
17	Вторинні симптоматичні артеріальні гіпертензії. *(Скласти десять тестових завдань)*	2
18	Ускладнення артеріальної гіпертензії. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	2
19	Кардіосклероз. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
20	Міокардити неревматичного походження. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
21	Порушення серцевого ритму та провідності. *(Скласти порівняльну таблицю)*	2
22	Інфаркт ендокарду. (*Скласти таблицю)*	2
23	Невідкладні стани в кардіології. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	2
24	Серцево-легенева реанімація. *(Алгоритм дій BLS)*	2
25	**Підготовка до модульного контролю 2**	4
	Разом за III СЕМЕСТР:	**54**
	IV СЕМЕСТР	
26	Вузликовий періартеріїт. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
27	Деформуючий остеоартроз. *(Мультимедійна презентація)*	2
28	Мала хорея. *(Скласти таблицю)*	2

29	Сироваткова хвороба. *(Скласти десять тестових завдань)*	2
30	Дієтотерапія при алергії. *(Скласти приблизне 7 денне меню)*	2
31	Синдром Лайєла. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
32	Системний червоний вовчак. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
33	Нестероїдні протизапальні препарати. *(Скласти таблицю)*	2
34	Шкірні проби. *(Мультимедійна презентація)*	2
35	Провокаційні тести. *(Скласти таблицю)*	2
36	Елімінаційна дієта. *(Тези)*	2
37	Поствакцинальні алергійні ускладнення. *(Мультимедійна презентація)*	2
38	Контактно-алергійний дерматит. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
39	Гіперімуноглобулінемія Е. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
40	Системна склеродерія. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	2
41	Профілактика алергійних захворювань. *(Мультимедійна презентація)*	4
42	**Підготовка до модульного контролю 3**	4
44	Рак шлунка. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
45	Хронічні запальні захворювання товстого кишечника. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
46	Хронічний панкреатит. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
47	Хронічні запальні захворювання тонкого кишківника. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
48	Дискенезії жовчного міхура. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
49	Дієтотерапія при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів. *(Скласти приблизне 7 денне меню)*	2
50	Рак жовчевого міхура. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
51	Сучасне знеболення. *(Скласти таблицю)*	2
52	Лазаро-та ендоскопічне склерозування. *(Мультимедійна презентація)*	2
53	Санаторно-курортне лікування. *(Мультимедійна презентація)*	2
54	Профілактика захворювань печінки та жовчовивідних шляхів. *(Мультимедійна презентація)*	2
55	Профілактика захворювання кишківника. *(Мультимедійна презентація)*	2
56	Психологічна підтримка пацієнта при пухлинних	2

	процесах. *(Тези)*	
57	Лімфосорбція. *(Мультимедійна презентація)*	2
58	Активізація саногенних механізмів організму. *(Тези)*	2
59	Фітотерапія при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. *(Скласти таблицю)*	2
60	Раціональне харчування. *(Тези)*	2
61	Невідкладні стани в гатроентерології. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	4
62	**Підготовка до модульного контролю 4**	4
	Разом за IV СЕМЕСТР:	**80**
	V СЕМЕСТР	
63	Гемофілії. *(Мультимедійна презентація)*	2
64	Рекомендації щодо дієти при анеміях. *(Скласти приблизне 7-денне меню)*	2
65	Профілактика анемій. *(Мультимедійна презентація)*	2
66	Лейкемоїдна реакція. *(Тези)*	2
67	Методи дослідження ліфматичних вузлів. *(Мультимедійна презентація)*	2
68	Пухлини з мастоцитів. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
69	Особливості догляду при гемобластозах. *(Тези)*	2
70	Психологічна підтримка пацієнтів з лейкозами. *(Тези)*	2
71	Навчання родичів догляду за пацієнтами з лейкозами. *(Скласти пам'ятку)*	2
72	Стернальна пункція. *(Мультимедійна презентація)*	2
73	Раціональне харчування пацієнтів з гемобластозами. *(Скласти приблизне 7 денне меню)*	2
74	ДВЗ-синдром. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
75	Тромбофілії. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	2
76	Вазопатії. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
77	Блискавична пурпура. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
78	Невідкладні стани в гематології. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	2
79	**Підготовка до модульного контролю 5**	4
80	Літотрепсія. *(Мультимедійна презентація)*	2
81	Невідкладні стани в нефрології. *(Скласти таблицю)*	2
82	Гемодіаліз. *(Мультимедійна презентація)*	4
83	Перитонеальний діаліз. *(Мультимедійна презентація)*	2
84	Запальні захворювання сечового міхура. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
85	Амілоїдоз нирки. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
86	Туберкульоз нирки. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
87	Пухлинні захворювання нирок. *(Мультимедійна презентація)*	2

88	Уремічний перикардит. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	
89	Навчання пацієнта та його оточення методики визначення добового діурезу та водного балансу.*(Тези)*	2
90	Уремічна інтоксикація. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
91	Рекомендації щодо дієти при захворюваннях нирок. *(Скласти приблизне 7 денне меню)*	2
92	Диспансерне спостереження за нефрологічними пацієнтами. *(Тези)*	2
93	Уремічна нейропатія. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
94	Радіаційний нефрит. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
95	Санаторно-курортне лікування нефрололоігіних пацієнтів. *(Мультимедійна презентація)*	2
96	Фітотерапія при захворюваннях нирок. *(Скласти таблицю)*	2
97	Водний режим при захворюваннях нирок. *(Тези)*	2
98	Антибіотики без нефротоксичної дії. *(Скласти таблицю)*	2
99	Радіоізотопне сканування нирок. *(Мультимедійна презентація)*	2
100	**Підготовка до модульного контролю 6**	4
	Разом за V СЕМЕСТР:	**82**
	VI СЕМЕСТР	
101	Ускладнення захворювань щитоподібної залози. *(Алгоритм дій сестри медичної)*	2
102	Нецукровий діабет. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
103	Хронічна недостатність надниркових залоз. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
104	Хвороба Іценка-Кушінга. *(Скласти граф медсестринського процесу)*	2
105	Особливості догляду за пацієнтами із захворювання ендокринних залоз. *(Тези)*	2
106	Профілактика ендемічного зобу. *(Виготовити санітарний бюлетень)*	2
107	Профілактика цукрового діабету. *(Виготовити санітарний бюлетень)*	2
108	Невідкладні стани в ендокринології. *(Скласти п'ять ситуативних задач)*	3
109	Профілактика ожиріння. *(Виготовити санітарний бюлетень)*	2
110	Навчання оточення пацієнта з цукровим діабетом догляду за ним. *(Скласти пам'ятку)*	2
111	Фітотерапія при цукровому діабеті. *(Тези)*	2
112	**Підготовка до модульного контролю 7**	4
113	Право пацієнта на згоду щодо медичного втручання або	2

	відмови від нього. *(Тези)*	
114	Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі. *(Тези)*	2
115	Виписування, зберігання та облік ліків. *(Скласти пам'ятку)*	2
116	Профілактика інфаркту міокарда. *(Виготовити санітарний бюлетень)*	2
117	Мистецтво комунікації сестри медичної. *(Тези)*	2
118	Профілактика туберкульозу. *(Виготовити санітарний бюлетень)*	2
119	Профілактика артеріальної гіпертензії. (Виготовити санітарний бюлетень)	2
120	Профілактика алергій. *(Виготовити та укомплектувати протишокову укладку)*	2
121	Профілактика педикульозу. *(Виготовити санітарний бюлетень)*	2
122	Особиста гігієна сестри медичної під час виконання функціональних обов'язків. *(Мультимедійна презентація)*	2
123	Чисте лікарняне середовище. *(Мультимедійна презентація)*	2
124	**Підготовка до модульного контролю 8**	4
	Разом за VI СЕМЕСТР:	**53**
	Разом:	**269**

Література для вивчення дисципліни

1. Пасєчко Н.В. Основи сестринської справи. Підручник / Н.В. Пасєчко, М.О.Лемке, П.Є Мазур. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2016. - 544 с.
2. Середюк Н.М., Вакалюк І.П. Внутрішня медицина. Терапія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 668 с.
3. Середюк Н.М., Вакалюк І.П. Внутрішня медицина. Терапія: підручник. - К.: Медицина, 2010. - 66 с.
4. Медсестринство у внутрішній медицині: навч. посіб. / М.Б. Шегедин, І.А. Шуляр, Л.М. Подносова, Л.П. Дацко, О.Т. Шавала. — К.: Медицина, 2009. — 176 с
5. Литвиненко В.І. Сестринська справа. — К.: Знання, 2008. — 820 с.
6. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, Н.Я. Іванів, Г.П. Ткачук та ін. — К.: ВСВ "Медицина", 2010. — 536 с.
7. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими / За заг. ред. д.м.н., проф. А.В. Єпішина. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
8. Файник А.Ф., Бродик О.В. Невідкладні стани в клініці внутрішніх захворювань. — Львів: Фенікс, 2002.
9. Сімейна медицина: у 3 книгах. — Книга 2. Симптоми і синдроми в клініцівнутрішніх хвороб: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.С. Бабінець, О.М. Барна, С.В. Білецький та ін.; за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі. - Медицина, 2016. - 456 с.
10. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, Н.Я. Іванів, Г.П. Ткачук та ін. - К.: ВСВ «Медицина», 2010. - 536 с.
11. Історія медицини та медсестринства: підруч. для студ. вищ. мед. закл. І-ІІ рівнів акредитації / М.Б. Шегедин, Н.О. Мудрик. - Т.: Укрмедкн., 2003. - 327 с.: іл., портр. - Бібліогр.: с. 321-327.

Поточний та підсумковий контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.
Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, метод «4 кроків».
Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний тестовий контроль, розв'язування клінічних ситуативних задач (ситуаційне компетентісне завдання).
Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійного опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.
Підсумковий контроль проводиться у вигляді семестрового екзамену. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Львівській медичній академії імені Андрея Крупинського» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних, контрольних (модульних) завдань, тестів. Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу

Лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота студента, консультації.
У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище: MOODLE, Google Classroom. Лекції та практичні заняття будуть проводитися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp тощо (за вибором академічної групи).

Необхідне обладнання

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, Google Classroom.
У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM або Meet (для занять у режимі відео-конференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Критерії оцінювання

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						**СМО**	**ПМО**	**ECTS**	**За національною шкалою**
Модуль 1									
Т1	Т2	…Тn	САП	МК 1	МО				

$T_1 – T_n$ – теми занять до модульного контролю 1;
САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;
МК модульний контроль;
МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;
СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За 100-бальною шкалою	**За національною шкалою**	**За шкалою ECTS**
90-100	відмінно	**A**

0-89	добре	**B**
70-79	добре	**C**
60-69	задовільно	**D**
51-59	задовільно	**E**
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	**FX**
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	**F**

Питання до підсумкового контролю

Перелік практичних навичок

1. Підготовка пацієнтів до різних видів лабораторних досліджень та інструментальних обстежень:
   - забір крові вакутайнерами для біохімічного серологічного, імунологічного, бактеріологічного дослідження;
   - сечі, харкотиння, калу на загальні і спеціальні дослідження;
   - проведення дуоденального та шлункового зондування;
   - проведення внутрішньошлункової pH-метрія;
   - реєстрація ЕКГ;
   - проведення ендоскопічного обстеження (бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії);
   - радіоізотопного обстеження (сканування, ренографії);
   - рентгенологічного обстеження;
   - ультразвукової діагностики (УЗД).
2. Здійснення медсестринського обстеження при захворюваннях внутрішніх органів.
3. Вимірювання температури тіла, графічне зображення.
4. Підрахунок частоти дихальних рухів.
5. Роздавання ліків пацієнтам для внутрішнього вживання.
6. Застосування мазі, крему, присипок, примочок.
7. Виконання найпростіших фізіотерапевтичних процедур (застосування гірчичників, зігрівальних компресів).
8. Розведення та набирання в шприц антибіотиків.
9. Виконання всіх видів ін'єкцій (внутрішньошкірної, підшкірної, внутрішньом'язевої, внутрішньовенної).
10. Монтаж системи для внутрішньовенного крапельного введення ліків.
11. Розрахунок дози інсуліну, введення.
12. Визначення пульсу, графічне зображення в температурному листку.
13. Вимірювання АТ, графічне зображення в температурному листку.
14. Визначення добового діурезу.
15. Профілактика пролежнів.
16. Промивання шлунка.
17. Застосування газовивідної трубки.
18. Виконання постановки клізм (очисної, сифонної, олійної, гіпертонічної, медикаментозної).
19. Здійснення катетеризації сечового міхура м'яким катетером.
20. Накладання зігрівального компресу.
21. Правила застосування наркотичних засобів.
22. Навчання пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду.
23. Вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнта, потреб.
24. Надання допомоги при невідкладних станах:
    - задишці;
    - кашлі;
    - нападі бронхіальної астми;
    - кровохарканні;
    - легеневій кровотечі;
    - нападі стенокардії;

- інфаркті міокарда;
- гіпертонічному кризі;
- гострій серцевій недостатності (серцевій астмі, набряку легень);
- гострій судинній недостатності (непритомності, кардіогенному, судинному, геморагічному колапсі; кардіогенному, анафілактичному шоку);
- перфорації шлунка;
- стравохідній, шлунковій, кишковій кровотечах;
- жовчній коліці;
- нирковій коліці;
- геморагічному синдромі;
- гіперглікемічній комі;
- гіпоглікемічній комі;
- гіпер-, гіпотермії.

25. Складання набору інструментарію та асистування лікареві при пункціях:
    - плевральної порожнини;
    - черевної порожнини;
    - стернальній.
26. Ведення медсестринської документації:
    - температурного листка;
    - листка лікарських призначень;
    - листка медсестринського процесу.
27. Контроль і допомога пацієнтові в:
    - здійсненні заходів особистої гігієни (догляд за шкірою, волоссям, ротовою порожниною, очима, вухами, інтимними ділянками тощо);
    - організації раціонального і дієтичного харчування;
    - забезпеченні належних протиепідемічних, комфортних умов перебування в стаціонарі чи вдома.
28. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки в лікувально-профілактичному закладі. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом.

Перелік питань до екзамену

1. Історія розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених у розвиток вітчизняної терапії.
2. Основні принципи охорони здоров'я людини в Україні.
3. Медсестринство в клініці внутрішніх хвороб, його роль.
4. Медсестринський процесс, його етапи.
5. Бронхіти гострі та хронічні. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при бронхітах.
6. Бронхіальна астма. Етіологія. Медсестринський процес при бронхіальній астмі. Невідкладна допомога при приступі бронхіальної астми та астматичному статусі.
7. Пневмонії. Визначення. Етіологія. Класифікація. Позашпитальна пневмонія.Клінічні ознаки. Медсестринський процес при позашпитальній пневмонії.
8. Шпитальна (нозокоміальна) пневмонія. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при нозокоміальній пневмонії. Профілактика пневмоній, участь сестри медичної в її проведенні.
9. Плеврити. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при ексудативному плевриті.

10. Туберкульоз легенів. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при туберкульозі легенів. Діагностика, ускладнення, принципи лікування, специфічна і неспецифічна профілактика. Постанова Уряду по боротьбі та запобіганні туберкульозу.
11. Гострі алергічні захворювання. Поняття про алергози. Алергічні реакції негайного та сповільненого типу. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при анафілактичному шоку, набряку Квінке, кропив'янці, сироватковій хворобі. Невідкладна допомога при алергічних реакціях негайного типу. Профілактика.
12. Ревматична лихоманка. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при ревматичній лихоманці. Первинна та вторинна профілактика.
13. Системні захворювання сполучної тканини. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при СЧВ та системній склеродермії.
14. Набуті вади серця. Визначення, причини. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при мітральних вадах серця.
15. Артеріальна гіпертензія (первинна гіпертензія) етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при артеріальній гіпертензії. Ускладнення їх. Невідкладна допомога при гіпертензивних кризах.
16. Симптоматична (вторинна) гіпертензія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес.
17. ІХС. Стенокардія. Визначення. Етіологія. Форми та класи стенокардії. Клінічні ознаки. Медсестринський процес. Невідкладна медична допомога на до госпітальному етапі при больовому приступі.
18. Інфаркт міокарда. Етіологія. Класифікація. Атипові форми. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при неускладненому ІМ. Невідкладна медична допомога на до госпітальному етапі.
19. Гостра судинна недостатність. Класифікація. Непритомність, колапс, шок. Причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
20. Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів в розробці класифікації хронічної серцевої недостатності. Клінічні ознаки. Медсестринський процес.
21. Гострий гастрит. Причини. Клінічні ознаки. Медсестринський процес.
22. Хронічні гастрити А,В. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при хронічному гастриті.
23. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки. Ускладнення виразкової хвороби, їх клінічні прояви, невідкладна допомога.
24. Рак шлунка. Етіологія, чинники ризику. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес. Профілактика.
25. Хронічний панкреатит. Етіологія. Медсестринський процес при хронічному панкреатиті.
26. Хронічні гепатити. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при хронічних гепатитах.
27. Цирози печінки. Причини, класифікація. Клінічні ознаки. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при цирозах печінки.
28. Холецистити. Визначення, причини, класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при холециститах.
29. Жовчо-кам'яна хвороба. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при жовчно-кам'яній хворобі. Клінічні прояви жовчевої кольки, невідкладна допомога.
30. Гломерулонефрит гострий та хронічний. Етіологія. Клінічні ознаки.

	Медсестринський процес при гломерулонефритах. 31. Пієлонефрит гострий та хронічний. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при пієлонефритах. 32. Нирковокам'яна хвороба. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при нирковокам'яній хворобі. Надання невідкладної допомоги при нападі ниркової кольки. 33. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при хронічній нирковій недостатності. Види діалізу. Особливості догляду за пацієнтами. 34. Анемії. Визначення, етіологія, класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при анеміях: постгеморагічній, залізодефіцитній, B_{12}- і фолієводефіцитній, гемолітичній, гіпо- та апластичній. 35. Лейкемії. Визначення, причини, класифікація.Клінічні ознаки. Медсестринський процес при гострій лейкемії. 36. Хронічні лейкемії (хронічна мієлоїдна та лімфоїдна лейкемія). Стадії, клінічні прояви, картина крові. Медсестринський процес. 37. Злоякісні лімфоми і лімфосаркоми. Клінічні ознаки. Медсестринський процес. 38. Геморагічні захворювання. Причини, класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при тромбоцитопенічній пурпурі, гемофілії, геморагічному васкуліті, ДВЗ-синдромі. 39. Ревматоїдний артрит. Етіологія. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при ревматоїдному артриті. 40. Остеоартроз. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес. 41. Пневмоконіози. Причини. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при пневмоконіозах. 42. Вібраційна хвороба, інтоксикація свинцем та пестицидами. Причини, клінічні прояви. Невідкладна допомога. Профілактика. 43. Дифузний токсичний зоб. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес. Профілактика. 44. Гіпотиреоз. Мікседема. Етіологія. Клінічні ознаки. Медсестринський процес. 45. Цукровий діабет. Визначення, причини. Класифікація. Клінічні ознаки. Медсестринський процес при цукровому діабеті. Ранні та пізні ускладнення. Невідкладна допомога при комах (гіпо- та гіперглікемічній). 46. Робота сестри медичної у відділенні сімейної медицини. 47. Специфіка роботи медичної сестри у терапевтичних відділеннях різного профілю.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу